

Az etikus rendező

KÖNYVKRITIKA - LXI. évfolyam, 37. szám, 2017. szeptember 15.

Pörös Géza: Krzysztof Zanussi világa. Utazások, találkozások, megvilágosodások. Kossuth Kiadó, Budapest, 2016, 438 oldal, 3800 Ft

A rendező etikai értelemben dualista: kételkedő lelkekkel népesítette be a filmvásznat, akik a *van világa* és a *kell imperatívusza* között vergődnek. A magát katolikusnak valló, keresztény érzületű rendező Szent Ágoston nyomán dualista, janzenista, s a pascali értelemben vett egyetemesség is hatott rá.

Külön kiemelendő, hogy a könyv szerzője pontosan világítja meg a filmtörténeti háttér mellett a filozófiai is. Eddig főleg abban a kontextusban láttuk és értelmeztük Zanussi életművét, hogy „a lengyel iskolának” a nemzeti történelmet (a múltat, a második világháborút) romantikus, vagy deheroizáló módon bemutató irányzata (Andrzej Wajda, Andrzej Munk, Jerzy Kawaleowicz) után a morális nyugtalanság korszakában a szocialista jelen társadalmi, politikai, életvitelbeli kérdései kerültek előtérbe. Most bepillantást nyerhetünk ennek világnézeti gyökereibe is.